

3832 - دیدن امام توسط زنان در نماز جماعت

سوال

می دانم که در نماز باید نمازگزار پشت سر امام یا پشت سر کسی باشد که امام را می بیند. سوال من این است: آیا در مورد زنان نیز همینطور است؟ شنیده ام که حداقل یک زن باید امام را ببیند.

همانطور که می دانید بیشتر نمازخانه های زنان پشت یک دیوار قرار دارد و نمی توان امام را دید و کسانی که از امام متابعت می کنند از طریق بلندگو وی را دنبال می کنند که گاه این بلندگو از کار می افتد و دیگر نمی توان به نماز با امام ادامه داد.

یک بار در سفر با همسرم به مسجدی رفتیم و من به نمازخانه ی زنان رفتم؛ کسی آنجا نبود و من صدای تکبیر امام را می شنیدم اما نمی دانستم امام در چه حالتی است و در پایان نتوانستم درست از امام متابعت کنم.

پاسخ مفصل

برای زنی که پشت سر امام نماز می خواند شرط نیست که امام یا برخی از نمازگزاران را ببیند، اما شرط است که صف های نماز به هم پیوسته باشد و نمازخانه ی زنان در داخل مساحت مسجد باشد و صدای امام به آنان برسد تا بتوانند از امام پیروی کنند. اما اگر زنی به هر سببی مانند نشنیدن صدای امام نتوانست از امام متابعت کند، یا خود به تنهایی نماز بخواند و یا با دیگر زنان به جماعت نماز را برگزار کند. همچنین اگر زن وارد نمازخانه شد و صدای تکبیر امام را شنید همراه او تکبیر نگوید تا آنکه بداند آیا او در سجده است یا رکوع. راه حل این مشکل این است که منتظر بماند تا امام «سمع الله لمن حمده» بگوید سپس همراه او نماز بخواند.

این عبدالبر در «الكافی» می گوید: «هر که امامش را ببیند یا صدایش را بشنود و زیر و بالا رفتنش را بداند

جایز است که به او اقتدا کند و این قول مالکیه است»
(الکافی: ۲۱۲/۱).

ابن قدامه می گوید: «اگر بین امام و نمازگزار مانع و دیواری بود که مانع از دیدن امام یا پشت سری های او می شد، از احمد درباره ی آن دو روایت است: یکی اینکه اقتدا به او جایز نیست... و دوم: اقتدا به وی برای کسی که می تواند بدون دیدن امام از وی پیروی کند جایز است، مانند نابینا. وی برای صحت اقتدا شرط کرده که نمازگزار صدای امام را بشنود». (المغنی: ۲۰۸/۲).

خلاصه آنکه شما اگر وارد مسجد شدید و صدای امام را شنیدید و دانستید که در کجای نماز است به وی اقتدا می کنید و گرنه پس از پایان نماز جماعت به تنهایی یا همراه با جماعت زنان نماز را به جای آورید.

درباره ی حکم نماز شما از شیخ محمد بن صالح العثیمین پرسیدیم؛ ایشان گفتند به احتیاط نزدیکتر است که نمازتان را دوباره بخوانید.